Analyse Ad-opleidingen

KBA Nijmegen

Analyse Ad-opleidingen

Ontwikkelingen in aanbod en studentenaantallen van Ad-opleidingen 2013/14 – 2017/18

Pieter Aalders
Jos Frietman

Nijmegen, augustus 2018

KBA Nijmegen

Projectnummer: 2018.809
Opdrachtgever: Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

© 2018 KBA Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van KBA Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoud

Managementsamenvatting 5
1 Inleiding 9
1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek 9
1.2 Leeswijzer 9
2 Bekostigd aanbod 13
2.1 Het opleidingsaanbod 13
2.2 In- en uitstroom 19
3 Onbekostigd aanbod 23
3.1 Het opleidingsaanbod 23
Bijlagen 29
Bijlage 1 – Aantal startende/lopende bekostigde Ad-opleidingen per UWV-arbeidsmarktregio 29
Bijlage 2 – Aantal startende/lopende onbekostigde Ad-opleidingen per UWV-arbeidsmarktregio 30
Bijlage 3 – Gestarte/lopende opleidingen per instelling en lesplaats (bekostigd) 31
Bijlage 3 – vervolg 32
Bijlage 4 – Gestarte/lopende opleidingen per instelling en lesplaats (onbekostigd) 33
Bijlage 4 – vervolg 34

Managementsamenvatting

Voor de jaren 2013/14 tot en met 2017/18 heeft KBA Nijmegen op verzoek van de CDHO een analyse uitgevoerd naar de ontwikkelingen in de hbo- en wo-opleidingen en de studentenaantallen: de zogenaamde 'brede analyse'. Aanvullend en vooruitlopend op deze brede analyse heeft de CDHO verzocht om een (korte) separate rapportage over Associate degree-opleidingen in het hbo. Het doel van deze rapportage is om een beeld te schetsen van de ontwikkeling in het aanbod aan Ad-titels en Ad-opleidingen over de periode 2013/14-2017/18. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in het bekostigde aanbod aan Ad-opleidingen en het onbekostigde aanbod aan Ad-opleidingen. Deze worden apart besproken. De basis voor deze rapportage is het bestand dat dit jaar is opgesteld voor de brede analyse. De bestaande sectorindeling van het Croho is daarbij als uitgangspunt genomen. De indeling naar regio is gebaseerd op de UWV-arbeidsmarktregio van de lesplaatsen. De volgende thema's komen aan bod:

1. De ontwikkeling in het aantal Ad-titels en het aantal Ad-opleidingen over de jaren.
2. De sectoren waarin de Ad-titels en Ad-opleidingen voornamelijk te vinden zijn.
3. De meest dominante opleidingsvariant in de verschillende sectoren van de Ad-opleidingen.
4. De regio's waarin het aanbod aan Ad-opleidingen zich met name concentreert en waarin het aanbod achterloopt.
5. De ontwikkeling van de jaarlijkse instroom van eerstejaarsstudenten bij de verschillende sectoren van de Ad-opleidingen.
6. De ontwikkeling van de jaarlijkse uitstroom van gediplomeerde studenten bij de verschillende sectoren van de Ad-opleidingen.

Het bekostigd aanbod aan Ad-opleidingen
Over het geheel genomen blijft het aantal Ad-opleidingen in het bekostigd aanbod redelijk stabiel over de jaren. In 2017/18 is sprake van een lichte toename. In totaal omvat het aanbod dat jaar 146 Ad-opleidingen. De deeltijd-variant is in de meeste sectoren veruit de meest aangeboden variant. In de sectoren Economie en Landbouw & natuurlijke omgeving zijn zowel de voltijd- als de deeltijdvariant sterk vertegenwoordigd. De sector Taal & cultuur kent enkel voltijd-opleidingen. Het aantal Ad-opleidingen dat wordt aangeboden in de voltijd- en duale variant loopt over de jaren langzaam terug. Het aantal Ad-opleidingen in de deeltijd-variant blijft redelijk stabiel over de jaren, met uitzondering van een toename in 2017/18. Dat jaar wordt, op tien lesplaatsen van Hogeschool NCOI, de titel Ad Management in de Zorg opgestart in de deeltijdvariant.

Tot en met het jaar 2015/16 waren het met name de sectoren Economie, Onderwijs en Techniek waarin unieke Ad-titels te vinden waren. In 2016/17 verdwijnen de Ad-titels voor onderwijsondersteuner in verscheidene technische vakken uit het bekostigd aanbod, wat ertoe leidt dat het aandeel van de sector Onderwijs vanaf dat jaar sterk terugloopt. Datzelfde jaar wordt het aanbod in de sector Techniek aangevuld met maar liefst negen unieke Ad-titels. Met respectievelijk 26 en 24 unieke Ad-titels, uit een totaal van 87 unieke titels, vormen Techniek en Economie in 2017/18 dan ook veruit de belangrijkste sectoren. Deze verdeling in unieke Ad-titels over de sectoren vertaalt zich uiteraard in de sectorale verdeling in het aantal Ad-opleidingen. De Ad-opleidingen zijn dan ook met name te vinden in de sectoren Economie en Techniek. In 2017/18 gaat het om 43 Economie-opleidingen en 31 Techniek-opleidingen, uit een totaal van 146 Ad-opleidingen. Terwijl het aantal unieke Techniek-titels en Economie-titels nagenoeg gelijk is, is het aanbod aan Economie-titels verspreid over een groter aantal lesplaatsen, resulterend in een groter aantal Economie-opleidingen.

De bekostigde Ad-opleidingen die in 2017/18 worden aangeboden, zijn met name geconcentreerd in de UWV-arbeidsmarktregio's Rijnmond, Midden-Gelderland en Zuidoost-Brabant. Hogeschool Rotterdam is met 16 Ad-opleidingen een grote speler in Rijnmond. Fontys Hogescholen in Eindhoven heeft met 12 Ad-opleidingen een groot aandeel in Zuidoost-Brabant. Met 7 bekostigde Ad-opleidingen in 's-Hertogenbosch en 7 bekostigde Ad-opleidingen in Breda heeft Avans Hogeschool een belangrijke positie in de regio's Noordoost-Brabant en West-Brabant. De UWV-Arbeidsmarktregio's Midden-Brabant, Midden-Utrecht en Holland-Rijnland kennen, in vergelijking met het algemene aanbod in het hoger onderwijs, een zeer beperkt Ad-aanbod.

De in- en uitstroom bij bekostigde Ad-opleidingen

Het grote aandeel dat de sectoren Economie en Techniek hebben in het aantal bekostigde Ad-opleidingen, is duidelijk terug te zien bij het aantal instromende studenten. In schooljaar 2017/18 is 50 procent van alle instromende studenten bij de Ad-opleidingen terug te vinden in de sector Economie en 21 procent in de sector Techniek.

Over alle sectoren heen kennen de Ad-opleidingen in de periode 2013/14 tot en met 2015/16 een jaarlijkse instroom van zo'n 3.000 eerstejaarsstudenten. In de daaropvolgende schooljaren ligt de instroom een stuk hoger: 3.802 in 2016/17 en 4.547 in 2017/18. Met name in de sectoren Economie, Techniek, Gedrag & maatschappij en Onderwijs neemt deze laatste twee schooljaren de instroom in absolute zin toe, althans bij de deeltijd- en voltijdopleidingen (niet bij de duale variant). In de sectoren Techniek, Onderwijs en Gedrag & maatschappij is de instroom in 2017/18 zelfs meer dan verdubbeld ten opzichte van 2015/16. Van alle sectoren kent de sector Techniek tussen 2015/16 en 2016/17 de grootste toename in de instroom, zowel in absolute als in relatieve zin. Deze toename is mede te verklaren door de start van de opleidingen 'Ad Logistiek Management' van Hogeschool Rotterdam en 'Ad ICT' van Hogeschool Zuyd halverwege het schooljaar 2016/17. Deze twee opleidingen kennen in 2017/18 een zeer hoge instroom.

De gediplomeerde uitstroom bij de Ad-opleidingen blijft, op een toename tussen 2013/14 en 2014/15 na, vrijwel stabiel. Per sector zijn er echter aanzienlijke verschillen. Zo laten de sectoren Economie, Gedrag & maatschappij en Techniek sterke toenames zien over de periode 2013/14-2016/17, maar neemt de gediplomeerde uitstroom in de sector Gezondheidszorg en Landbouw & natuurlijke omgeving relatief gezien sterk af over de jaren.

Het onbekostigd aanbod aan Ad-opleidingen

Het aanbod aan onbekostigde Ad-opleidingen blijft beperkt tot slechts 13 instellingen. Kenmerkend voor het onbekostigd onderwijs is het relatief hoge aantal lesplaatsen (62 in 2017/18), waarvan een groot deel toebehoort aan de Hogeschool Markus Verbeek Praehep (28 lesplaatsen), Hogeschool NCOI (10 lesplaatsen) en Hogeschool Schoevers (8 lesplaatsen). Bij veel van de onbekostigde instellingen gaat het om (gedeeltelijk) afstandsonderwijs.

Over de jaren 2013/14 tot en met 2017/18 blijft het aantal Ad-titels in het onbekostigde aanbod vrijwel stabiel op 35. Het gros van de Ad-titels is te vinden in de sector Economie (23 titels). De rest is grotendeels te vinden in de sectoren Techniek (6) en Gedrag & maatschappij (4). Hoewel het aantal unieke Ad-titels beperkt is bij het onbekostigd aanbod, ligt het aantal onbekostigde Ad-opleidingen door het hoge aantal lesplaatsen een stuk hoger. In 2017/18 gaat het om 175 Ad-opleidingen. Dit is lager dan in de jaren 2015/16 en 2016/17, toen het 180 respectievelijk 182 opleidingen betrof. Het gros van de opleidingen is te vinden in de sector Economie (146 van de 175 in 2017/18). De sector Economie is tevens de sector waarin de meeste dynamiek te zien is: het gros van de gestarte en beëindigde Ad-opleidingen betreft Economie-opleidingen.

Opvallend is de grote rol van de duale variant bij de onbekostigde Ad-opleidingen: van de 175 ad-opleidingen in 2017/18 worden er 119 in duale vorm aangeboden. De meest dominante opleidingsvorm is echter de deeltijdvariant (165 opleidingen in 2017/18). Slechts 30 opleidingen worden dat jaar in de voltijdvariant aangeboden.

Ondanks dat het onbekostigd aanbod aan Ad-opleidingen beperkt is tot slechts 13 instellingen, zorgt het hoge aantal lesplaatsen bij onbekostigde instellingen alsnog voor een landelijke dekking. Echter, in veel regio's is het aanbod beperkt tot hoogstens 7 Ad-opleidingen. Slechts in 5 regio's is sprake van een aanbod van 10 opleidingen of meer. De regio Holland Rijnland voert met 25 Ad-opleidingen deze lijst aan. Grote spelers in deze regio zijn Stichting LOI Hoger Onderwijs in Leiderdorp en Stichting NTI Hogeschool in Leiden. West-Brabant kent eveneens een relatief groot aanbod: 20 Ad-opleidingen. Hogeschool Markus Verbeek Praehep in Bergen op Zoom, Breda, Etten-Leur en Roosendaal alsook Stichting Deeltijd Opleidingen in Etten-Leur en Breda hebben hier een groot aandeel.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) is per 1 juli 2009 ingesteld en heeft als voornaamste taak het beoordelen van aanvragen die een wijziging in het opleidingsaanbod beogen. De commissie adviseert in deze de Minister van OCW en de Minister van EZ. Het gaat daarbij onder meer om aanvragen voor te verzorgen nieuwe opleidingen, vestiging of verplaatsing van een (gedeelte van een) opleiding naar een andere gemeente, of de samenvoeging van bestaande opleidingen. Tevens adviseert zij de Minister gevraagd en ongevraagd over ontwikkelingen in het hoger onderwijs.

De CDHO heeft besloten om als hulpmiddel bij de beoordeling van aanvragen die een wijziging in het opleidingsaanbod beogen, een analyse te laten maken van het staande hoger onderwijsaanbod, alsmede van de wijze waarop het onderwijsaanbod zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Voor de beoordeling van een aanvraag die een wijziging in het staande aanbod tot stand brengt is het immers van groot belang om een goed beeld te hebben van hoe dat staande aanbod eruitziet en welke bewegingen zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan.

Voor de jaren 2011/12 tot en met 2016/17 heeft KBA Nijmegen in 2017 op verzoek van de CDHO een analyse uitgevoerd naar de ontwikkelingen in de hbo- en wo-opleidingen en de studentenaantallen. Daarbij waren gegevens uit Croho en Criho gekoppeld zonder de filters die in 1CijferHO[1] gehanteerd worden.
Het verzoek van het CDHO is nu om deze analyse en rapportage aan te vullen tot en met het schooljaar 2017/18 en een rapport te schrijven over de ontwikkelingen 2013/14 – 2017/18: de zogenaamde ‘brede analyse’. Aanvullend en vooruitlopend op deze brede analyse heeft CDHO verzocht om een (korte) separate rapportage over Associate degree-opleidingen[2] in het hbo: het onderhavige rapport. De basis van de gebruikte gegevens voor dit rapport is het bestand dat we dit jaar zullen opstellen voor de brede analyse. De bestaande sectorindeling van het Croho is daarbij als uitgangspunt genomen.

1.2 Leeswijzer

Voor de analyse en rapportage hanteren we de volgende definities:

- Croho: Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs. Register dat door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) wordt beheerd en waarin alle hbo- en wo-opleidingen zijn opgenomen.
- Criho: Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs. Register dat door DUO wordt beheerd en waarin de inschrijvingen van studenten voor het bekostigd hoger onderwijs zijn geregistreerd. Studenten die (aangewezen) onbekostigd onderwijs volgen staan niet geregistreerd in Criho.
- BRIN: code bestaande uit twee cijfers en twee letters (en eventueel nog twee cijfers) waarmee een onderwijsinstelling wordt aangeduid[3].
- Unieke titel: een unieke opleidingscode, dus de vijf-cijferige opleidingscode (isat) waarmee een opleiding wordt aangeduid.

---

1 Het 1 Cijfer HO is een bestand van DUO met alle inschrijvingen van alle studenten in het bekostigde hoger onderwijs.

2 Hierna te noemen: Ad-opleidingen.

3 In het geval van fusies, overnames of administratieve herordeningen binnen een instelling zoals bij Saxion Hogeschool, Fontys Hogescholen en Stenden Hogeschool is de meest recente BRIN van de hoofdvestiging met terugwerkende kracht gebruikt voor alle betrokken vestigingen.

- Opleiding: een opleiding is een bepaalde opleidingscode op een bepaalde lesplaats. Dus: de vijf-cijferige opleidingscode + hoofdvestiging + brinvolgnummer.
- Bekostigd onderwijs: onderwijs dat door OCW bekostigd wordt. In het kader van het project vraagfinanciering[4] kunnen onbekostigde instellingen die toestemming hebben om deel te nemen aan het project, ook associate degree-opleidingen in de vraagfinancieringsvariant aanbieden en daarvoor bekostiging ontvangen. Het project vraagfinanciering is een experiment, lopend van 1 september 2016 tot en met 31 augustus 2024, en is bedoeld voor instellingen die opleidingen aanbieden in de sectoren Techniek, ICT en Zorg & welzijn (Gezondheidszorg).
- Onbekostigd onderwijs: onderwijs dat niet door OCW bekostigd wordt, maar onder bepaalde voorwaarden wel voor accreditatie in aanmerking kan komen, ook wel aangeduid als 'particulier aanbod'. Wanneer in dit rapport onbekostigd onderwijs wordt vermeld, duidt dit in feite op onbekostigd-geaccrediteerd onderwijs.
- Status van de opleiding: een opleiding kan de status gestart, lopend of beëindigd hebben. Deze status wordt bepaald aan de hand van begindatum en einddatum van de opleiding zoals vermeld in de Croho.
- Gestarte opleiding: de begindatum van de opleiding valt tussen 1-september-jaar^{y} en 1-september-jaar^{y+l}.
- Lopende opleiding: de begindatum van de opleiding valt voor 1-september-jaar^{y} en de einddatum na 1-september-jaar^{y+l}.
- Beëindigde opleiding: de einddatum van de opleiding valt tussen 1-september-jaar^{y} en 1-september-jaar^{y+l}.
- Sector: voor de toewijzing van opleidingen naar sectoren hanteren we de indeling zoals vermeld in Croho. Als een opleiding onder meerdere sectoren ingeschreven staat dan is er voor de meest gebruikte sector gekozen.

De informatie over de opleidingen is op het laagste niveau, te weten de lesplaats. Als een opleiding door dezelfde instelling op verschillende lesplaatsen wordt aangeboden, wordt zij dus meerdere keren geteld (als meerdere opleidingen).

Op basis van de gemeente van de lesplaats wordt de landelijke dekking van opleidingen bepaald. Hier moet echter wel rekening gehouden worden met het feit dat instituten als de Open Universiteit, NTI, PNBA en LOI wel één of meerdere lesplaatsen hebben, maar zich niet concentreren op deze lesplaatsen omdat het gaat om afstandsonderwijs.

Het bekostigd aanbod en het onbekostigd aanbod aan Ad-opleidingen worden separaat besproken: beginnend bij het bekostigd aanbod. Daarbij worden ook de instroom, het totaal aantal ingeschrevenen en de gediplomeerde uitstroom besproken. Studenten die onbekostigd onderwijs volgen staan nog niet geregistreerd in 1 cijfer HO, waardoor deze gegevens niet gekoppeld konden worden voor het onbekostigd aanbod.

[4] https://duo.nl/zakelijk/hoger-onderwijs/bekostiging-en-subsidies/experiment-vraagfinanciering.jsp

2 Bekostigd aanbod

2.1 Het opleidingsaanbod

Het aantal onderwijsinstellingen dat bekostigde Ad-opleidingen aanbiedt is licht gestegen tussen 2014/15 en 2017/18 (Figuur 2.1). Hogeschool IPABO Amsterdam Alkmaar start in 2015/16 op de lesplaatsen Amsterdam en Alkmaar met 'Ad Pedagogisch Educatief Medewerker'. De Katholieke PABO Zwolle (één lesplaats), Christelijke Hogeschool Ede (twee lesplaatsen) en Hogeschool Dirksen B.V. (één lesplaats) startten een jaar later Ad-opleidingen op. Het aantal lesplaatsen waarop bekostigde Ad-opleidingen worden aangeboden neemt in 2017/18 toe en komt dat jaar uit op 53 (in 2016/17 betrof dit aantal nog 40 lesplaatsen). Deze stijging is mede ingegeven door de start van 'Ad Management in de Zorg' op tien lesplaatsen van de Hogeschool NCOI. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat Hogeschool Dirksen B.V. en Hogeschool NCOI onbekostigde instellingen betreffen die in het kader van het project vraagfinanciering bekostiging ontvangen voor bepaalde Associate degree-opleidingen[5].

Figuur 2.1 – Aantal instellingen en lesplaatsen met bekostigde Ad-opleidingen

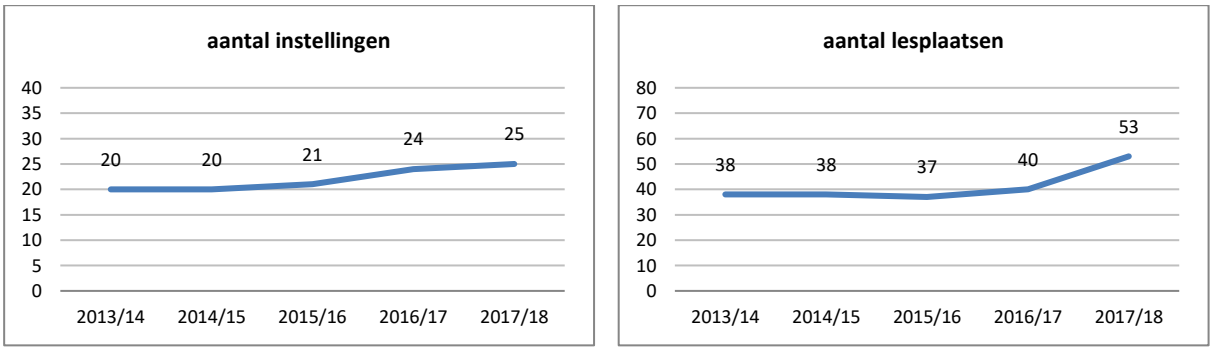

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

Aantal Ad-titels

Een unieke Ad-titel kan op meerdere lesplaatsen aangeboden worden. Ad-titels op verschillende lesplaatsen worden als verschillende opleidingen gerekend. In Tabel 2.1 is te zien dat in het schooljaar 2017/18 de meeste bekostigde Ad-titels worden aangeboden in de sectoren Techniek (26), Economie (24) en Landbouw & natuurlijke omgeving (14). De sector Onderwijs was in schooljaar 2013/14 nog een sector met een relatief groot aanbod aan bekostigde Ad-titels (destijds 21 titels; in 2017/18 nog acht titels). In 2016/17 verdwijnen de Ad-opleidingen voor onderwijsondersteuner in verscheidene technische vakken uit het bekostigd aanbod. Datzelfde schooljaar wordt het aanbod in de sector Techniek aangevuld met maar liefst negen unieke Ad-titels.

De overige sectoren waarin bekostigde Ad-titels zijn terug te vinden betreffen Gedrag & maatschappij, Gezondheidszorg en Taal & cultuur.

[5] Hogeschool Dirksen B.V. start in 2016/17 drie Ad-titels in Arnhem: 'Ad ICT & Telecommunicatie', 'Ad Industriële Automatisering' en 'Ad IT Service Management' (welke alle drie het volgende schooljaar beëindigd worden), en start in 2017/18 in Overbetuwe de Ad-titels 'Ad ICT & Telecommunicatie' en 'Ad Industriële Automatisering'.

Tabel 2.1 – Ontwikkeling in het bekostigd aantal unieke gestarte/lopende Ad-titels; per sector

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Economie	27	27	25	25	24
Gedrag & maatschappij	3	3	3	4	6
Gezondheidszorg	3	3	3	3	4
Landbouw & natuurlijke omgeving	12	12	12	12	14
Onderwijs	21	21	17	8	8
Taal & cultuur	4	4	4	4	5
Techniek	18	18	19	28	26
Totaal	**88**	**88**	**83**	**84**	**87**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

Aantal Ad-opleidingen

In vrijwel alle sectoren waar Ad-opleidingen zijn te vinden is de deeltijd-variant het meest prominent (Tabel 2.2). De sectoren Landbouw & natuurlijke omgeving en Economie vormen hierop een uitzondering (nagenoeg evenveel voltijd- als deeltijdvarianten) alsook de sector Taal & cultuur (enkel voltijd-opleidingen). De sector Economie is in schooljaar 2017/18 de sector met de meeste Ad-opleidingen (43), gevolgd door de sector Techniek (31).

Tabel 2.2 – Ontwikkeling in het aantal bekostigde gestarte/lopende Ad-opleidingen; per sector

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Economie	Deeltijd	23	23	20	22	26
	Duaal	18	17	14	12	12
	Voltijd	32	34	31	33	29
	*Totaal**	*41*	*44*	*41*	*45*	*43*
Gedrag & maatschappij	Deeltijd	5	6	5	9	11
	Duaal	0	0	0	2	2
	Voltijd	2	2	2	2	2
	*Totaal**	*5*	*6*	*5*	*11*	*13*
Gezondheidszorg	Deeltijd	8	8	8	7	16
	Duaal	3	3	3	5	6
	Voltijd	1	1	1	1	1
	*Totaal**	*9*	*9*	*9*	*10*	*20*
Landbouw & natuurlijke omgeving	Deeltijd	11	10	10	11	12
	Duaal	0	0	0	0	0
	Voltijd	12	11	11	11	12
	*Totaal**	*14*	*13*	*13*	*13*	*15*
Onderwijs	Deeltijd	33	34	31	18	17
	Duaal	2	2	0	0	0
	Voltijd	7	7	4	4	4
	*Totaal**	*34*	*35*	*32*	*19*	*18*
Taal & cultuur	Deeltijd	0	0	0	0	0
	Duaal	0	0	0	0	0
	Voltijd	5	5	5	5	6
	*Totaal**	*5*	*5*	*5*	*5*	*6*
Techniek	Deeltijd	14	14	15	23	24
	Duaal	11	9	10	10	4
	Voltijd	15	14	13	15	9
	*Totaal**	*28*	*28*	*29*	*37*	*31*
Totaal - sectoren	**Deeltijd**	**94**	**95**	**89**	**90**	**106**
	Duaal	**34**	**31**	**27**	**29**	**24**
	Voltijd	**74**	**74**	**67**	**71**	**63**
	Totaal*	***136***	***140***	***134***	***140***	***146***

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

* Betreft een aggregatie op de opleidingsvormen: één of meerdere varianten op een lesplaats vormen een enkele opleiding.

Figuur 2.2 toont de ontwikkeling van het aanbod aan bekostigde Ad-opleidingen. Bij de voltijd- en duaal-varianten zien we vanaf schooljaar 2015/16 een geleidelijke teruggang in het aantal lopende opleidingen: met name in schooljaar 2017/18 worden meer opleidingen in deze varianten beëindigd dan gestart. Hier speelt de fusie tussen NHL en Stenden Hogescholen op 1 januari 2018 mede een rol: NHL stopte in 2017/18 vier voltijd-Ad-opleidingen. Deze opleidingen worden het jaar erna weer opgestart onder de BRIN van de nieuwe instelling (NHL Stenden). Het gaat hier dus om een administratieve beëindiging, niet om een reële beëindiging.

Bij de deeltijd-varianten zijn er dit laatste schooljaar meer bekostigde Ad-opleidingen gestart (28) dan beëindigd (12). Hier speelt uiteraard het aantal lesplaatsen van de Hogeschool NCOI mee (start van één unieke titel op tien lesplaatsen).

Figuur 2.2 – Ontwikkelingen in het aantal bekostigde Ad-opleidingen; per opleidingsvorm

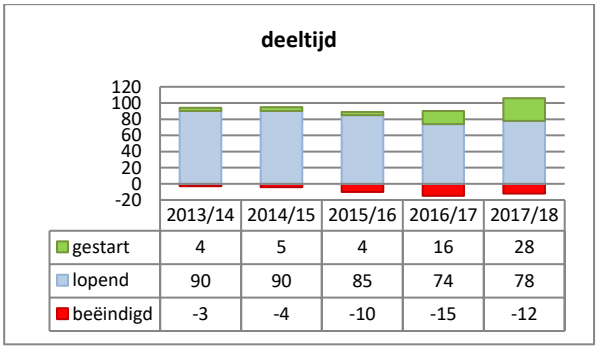

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
gestart	4	5	4	16	28
lopend	90	90	85	74	78
beëindigd	-3	-4	-10	-15	-12

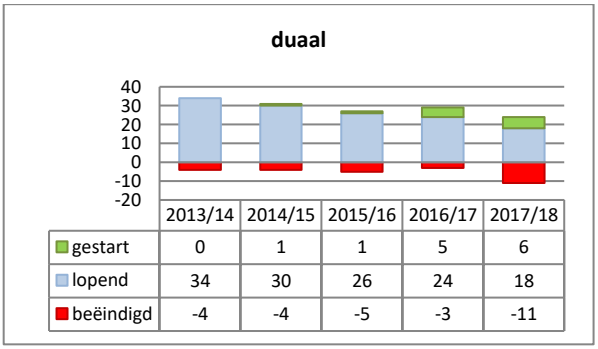

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
gestart	0	1	1	5	6
lopend	34	30	26	24	18
beëindigd	-4	-4	-5	-3	-11

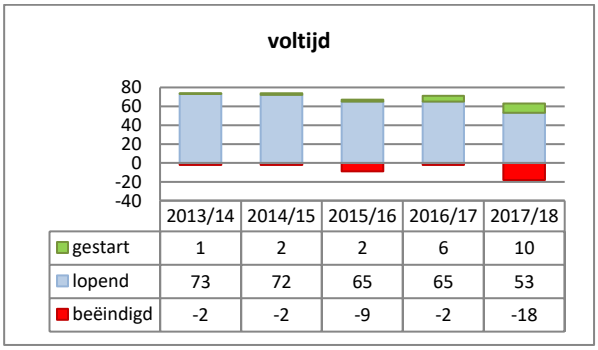

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
gestart	1	2	2	6	10
lopend	73	72	65	65	53
beëindigd	-2	-2	-9	-2	-18

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

De start van ‘Ad Management in de Zorg’ op tien lesplaatsen van de Hogeschool NCOI zien we uiteraard terug in de sector Gezondheidszorg: in schooljaar 2017/18 startten er in die sector meer opleidingen (11) dan er al aan lopende opleidingen waren (Tabel 2.3). Over alle sectoren heen neemt het aantal bekostigde Ad-opleidingen licht toe tussen de jaren 2013/14 en 2017/18. In 2017/18 zijn er in totaal 146 bekostigde Ad-opleidingen: 111 lopende en 35 gestarte opleidingen. De laatste schooljaren (2015/16, 2016/17 en 2017/18) is de dynamiek in het aanbod groter dan in de voorgaande schooljaren: er worden de laatste jaren zowel meer Ad-opleidingen gestart als beëindigd.

Tabel 2.3 – Ontwikkelingen in het aantal bekostigde Ad-opleidingen; per sector

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Economie	Gestart	0	3	3	4	11
	Lopend	41	41	38	41	32
	Beëindigd	3	0	6	0	13
Gedrag & maatschappij	Gestart	0	1	0	6	3
	Lopend	5	5	5	5	10
	Beëindigd	0	0	1	0	1
Gezondheidszorg	Gestart	0	0	0	2	11
	Lopend	9	9	9	8	9
	Beëindigd	0	0	0	1	1
Landbouw & natuurlijke omgeving	Gestart	0	0	0	1	2
	Lopend	14	13	13	12	13
	Beëindigd	0	1	0	1	0
Onderwijs	Gestart	2	1	2	1	1
	Lopend	32	34	30	18	17
	Beëindigd	0	0	5	14	2
Taal & cultuur	Gestart	0	0	0	0	1
	Lopend	5	5	5	5	5
	Beëindigd	0	0	0	0	0
Techniek	Gestart	0	0	2	10	6
	Lopend	28	28	27	27	25
	Beëindigd	1	0	1	2	12
Totaal	**Gestart**	**2**	**5**	**7**	**24**	**35**
	Lopend	**134**	**135**	**127**	**116**	**111**
	Beëindigd	**4**	**1**	**13**	**18**	**29**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

Spreiding naar UWV-arbeidsmarktregio

De UWV-arbeidsmarktregio's Rijnmond (18 Ad-opleidingen), Midden-Gelderland (17 Ad-opleidingen) en Zuidoost-Brabant (13 Ad-opleidingen) huisvesten in 2017/18 de meeste bekostigde Ad-opleidingen (Figuur 2.3). Hogeschool Rotterdam is met 16 Ad-opleidingen een grote speler, evenals Fontys Hogescholen in Eindhoven (12 Ad-opleidingen).

De UWV-arbeidsmarktregio Friesland kende tot en met schooljaar 2016/17 een relatief groot aanbod aan bekostigde Ad-opleidingen (14 opleidingen, zie Bijlage 1); in 2017/18 is dit gedaald naar zeven opleidingen. Stenden Hogeschool in Leeuwarden stopte in 2017/18 met 'Ad Small Business en Retail Management', 'Ad Hoger Toeristisch en Recreatief Onderwijs', 'Ad Hotel Management' en 'Ad Leisure Management-voltijd'. NHL stopte dat jaar met 'Ad Bedrijfseconomie', 'Ad Human Resource Management', 'Ad IT Service Management' en 'Ad Maritieme Techniek' op de lesplaats in Leeuwarden. Begin 2018 vindt er een fusie plaats tussen NHL en Stenden Hogescholen; vanaf 1-1-2018 vormen zij samen NHL Stenden Hogescholen. Onder de BRIN van NHL Stenden (her)startten in 2017/18 de opleidingen 'Ad Small Business en Retail Management' (in Amsterdam), 'Ad Service, Welzijn & Zorg' (in Emmen), 'Ad Leisure Management-deeltijd' (in Leeuwarden) en 'Ad Service, Welzijn & Zorg' (in Leeuwarden). Een exact overzicht van het aantal bekostigde Ad-opleidingen per instelling en lesplaats is opgenomen in Bijlage 3.

Figuur 2.3 – Aantal startende/lopende bekostigde Ad-opleidingen per UWV-arbeidsmarktregio[6] in schooljaar 2017/18

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

[6] Bron kaart: *Programmaraad.* Verdeling per januari 2018. Voor de lijst met gemeenten per UWV-arbeidsmarktregio zie: https://www.samenvoordeklant.nl/sites/default/files/arbeidsmarktregios_2018_jan.pdf.
Bron aantal startende/lopende bekostigde Ad-opleidingen: *Croho (DUO),* bewerking KBA Nijmegen, mei 2018.

2.2 In- en uitstroom

De bekostigde Ad-opleidingen kennen, over het geheel bezien, een toenemende instroom: 3.248 eerstejaars in 2013/14 en 4.547 eerstejaars in 2017/18 (Tabel 2.4). Dit is een toename van 40 procent. Het totaal aantal ingeschrevenen en het aantal gediplomeerden zijn eveneens toegenomen over de jaren: respectievelijk met 46 procent en 23 procent (laatste over de periode 2013/14-2016/17).
Er zijn echter verschillen tussen de opleidingsvormen. De deeltijd-varianten laten vanaf het jaar 2016/17 een sterke stijging zien in de instroom en het aantal ingeschrevenen, met een enigszins stabiele ontwikkeling in de jaren ervoor (zo ook bij de gediplomeerde uitstroom). Het totaal aantal studenten, het aantal eerstejaars en het aantal gediplomeerden neemt bij de voltijd-varianten toe vanaf schooljaar 2013/14. De duale varianten laten tussen 2013/14 en 2017/18 een dalende trend zien.
Opmerkelijk is dat het aantal studenten bij de voltijd-varianten is gestegen, terwijl het aantal voltijd-opleidingen is afgenomen (neerkomend op gemiddeld meer studenten per lopende opleiding of een deel van de opleidingen).

Tabel 2.4 – Aantal studenten (1e jaars en totaal) en aantal gediplomeerden; per opleidingsvorm – totaal over alle sectoren

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Groei 13/14-17/18*
Deeltijd	1e jrs	1.112	1.029	1.055	1.509	1.954	76%
	Totaal	1.825	1.952	1.969	2.531	3.354	84%
	Gedipl.	603	679	561	605	0	0%
Duaal	1e jrs	421	311	321	362	294	-30%
	Totaal	811	707	599	637	463	-43%
	Gedipl.	270	297	227	199	0	-26%
Voltijd	1e jrs	1.715	1.855	1.793	1.931	2.299	34%
	Totaal	2.783	3.359	3.584	3.897	4.094	47%
	Gedipl.	545	762	908	941	0	73%
Totaal	**1e jrs**	**3.248**	**3.195**	**3.169**	**3.802**	**4.547**	**40%**
	Totaal	**5.419**	**6.018**	**6.152**	**7.065**	**7.911**	**46%**
	Gedipl.	**1.418**	**1.738**	**1.696**	**1.745**	**0**	**23%**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen
* Voor gediplomeerden: groei 13/14-16/17

De Tabellen 2.5 tot en met 2.11 tonen dezelfde gegevens als Tabel 2.4, maar dan voor elk van de vertegenwoordigde sectoren in het bekostigd aanbod aan Ad-opleidingen.
Een vergelijking van deze tabellen brengt ten eerste aan het licht dat de studentenaantallen het hoogst liggen in de sector Economie (eveneens de sector met de meeste bekostigde Ad-opleidingen). Het totaal aantal studenten in schooljaar 2017/18 komt in deze sector uit op 4.201. In de sector Taal & cultuur ligt het totaal aantal studenten het laagst (137 ingeschrevenen in 2017/18).
Ten tweede blijkt dat de sectoren Techniek, Gedrag & maatschappij en Onderwijs een relatief sterke stijging laten zien in de instroom. Met name de sector Techniek springt eruit. Waren er in deze sector in 2013/14 nog 323 eerstejaars; in 2017/18 lag het aantal eerstejaars in deze sector op 948 (stijging van 193 procent). Met name in het jaar 2017/18 is de instroom toegenomen (bijna verdubbeld ten opzichte van 2016/17). Hier speelt mee dat opleidingen als ‘Ad Logistiek Management’ van Hogeschool Rotterdam en ‘Ad ICT’ van Hogeschool Zuyd halverwege schooljaar 2016/17 zijn gestart en pas instroom kenden in schooljaar 2017/18 (relatief grote instroom: respectievelijk 126 en 110).
De sector Gezondheidszorg kent als enige sector in deze periode een dalende instroom (daling van 18 procent).

Tabel 2.5 – Aantal studenten (1e jaars en totaal) en aantal gediplomeerden; per opleidingsvorm – Economie

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Groei 13/14-17/18*
Deeltijd	1e jrs	460	391	444	517	758	65%
	Totaal	732	841	831	949	1.308	79%
	Gedipl.	169	307	245	189	0	12%
Duaal	1e jrs	339	239	240	223	142	-58%
	Totaal	624	546	468	460	236	-62%
	Gedipl.	196	215	147	129	0	-34%
Voltijd	1e jrs	1.268	1.346	1.288	1.412	1.364	8%
	Totaal	2.055	2.496	2.632	2.875	2.657	29%
	Gedipl.	370	573	675	701	0	89%
Totaal	**1e jrs**	**2.067**	**1.976**	**1.972**	**2.152**	**2.264**	**10%**
	Totaal	**3.411**	**3.883**	**3.931**	**4.284**	**4.201**	**23%**
	Gedipl.	**735**	**1.095**	**1.067**	**1.019**	**0**	**39%**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen
* Voor gediplomeerden: groei 13/14-16/17

Tabel 2.6 – Aantal studenten (1e jaars en totaal) en aantal gediplomeerden; per opleidingsvorm – Gedrag & maatschappij

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Groei 13/14-17/18*
Deeltijd	1e jrs	122	144	135	304	303	148%
	Totaal	198	245	256	456	545	175%
	Gedipl.	58	61	49	94	0	62%
Duaal	1e jrs				45	57	-
	Totaal				45	92	-
	Gedipl.				0	0	-
Voltijd	1e jrs	124	137	118	130	147	19%
	Totaal	196	234	235	250	230	17%
	Gedipl.	40	54	57	68	0	70%
Totaal	**1e jrs**	**246**	**281**	**253**	**479**	**507**	**106%**
	Totaal	**394**	**479**	**491**	**751**	**867**	**120%**
	Gedipl.	**98**	**115**	**106**	**162**	**0**	**65%**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen
* Voor gediplomeerden: groei 13/14-16/17

Tabel 2.7 – Aantal studenten (1e jaars en totaal) en aantal gediplomeerden; per opleidingsvorm – Gezondheidszorg

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Groei 13/14-17/18*
Deeltijd	1e jrs	190	121	99	104	107	-44%
	Totaal	291	196	159	158	164	-44%
	Gedipl.	191	105	85	87	0	-54%
Duaal	1e jrs	46	48	62	63	62	35%
	Totaal	73	73	70	66	75	3%
	Gedipl.	43	53	55	46	0	7%
Voltijd	1e jrs	20	23	24	36	40	100%
	Totaal	54	46	52	66	80	48%
	Gedipl.	17	12	12	20	0	18%
Totaal	**1e jrs**	**256**	**192**	**185**	**203**	**209**	**-18%**
	Totaal	**418**	**315**	**281**	**290**	**319**	**-24%**
	Gedipl.	**251**	**170**	**152**	**153**	**0**	**-39%**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen
* Voor gediplomeerden: groei 13/14-16/17

Tabel 2.8 – Aantal studenten (1e jaars en totaal) en aantal gediplomeerden; per opleidingsvorm – Landbouw & natuurlijke omgeving

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Groei 13/14-17/18*
Deeltijd	1e jrs	51	43	47	90	87	71%
	Totaal	105	84	90	136	165	57%
	Gedipl.	41	24	14	16	0	-61%
Voltijd	1e jrs	89	84	99	82	161	81%
	Totaal	142	140	173	168	240	69%
	Gedipl.	55	34	49	47	0	-15%
Totaal	**1e jrs**	**140**	**127**	**146**	**172**	**248**	**77%**
	Totaal	**247**	**224**	**263**	**304**	**405**	**64%**
	Gedipl.	**96**	**58**	**63**	**63**	**0**	**-34%**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen
* Voor gediplomeerden: groei 13/14-16/17

Tabel 2.9 – Aantal studenten (1e jaars en totaal) en aantal gediplomeerden; per opleidingsvorm – Onderwijs

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Groei 13/14-17/18*
Deeltijd	1e jrs	133	107	105	189	267	101%
	Totaal	212	203	201	287	441	108%
	Gedipl.	70	80	59	63	0	-10%
Duaal	1e jrs	0	0				-
	Totaal	0	0				-
	Gedipl.	0	0				-
Voltijd	1e jrs	36	47	42	41	38	6%
	Totaal	61	87	97	92	93	52%
	Gedipl.	9	9	21	12	0	33%
Totaal	**1e jrs**	**169**	**154**	**147**	**230**	**305**	**80%**
	Totaal	**273**	**290**	**298**	**379**	**534**	**96%**
	Gedipl.	**79**	**89**	**80**	**75**	**0**	**-5%**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen
* Voor gediplomeerden: groei 13/14-16/17

Tabel 2.10 – Aantal studenten (1e jaars en totaal) en aantal gediplomeerden; per opleidingsvorm – Taal & cultuur

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Groei 13/14-17/18*
Voltijd	1e jrs	47	56	80	78	66	40%
	Totaal	72	96	131	147	137	90%
	Gedipl.	22	34	44	52	0	136%
Totaal	**1e jrs**	**47**	**56**	**80**	**78**	**66**	**40%**
	Totaal	**72**	**96**	**131**	**147**	**137**	**90%**
	Gedipl.	**22**	**34**	**44**	**52**	**0**	**136%**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen
* Voor gediplomeerden: groei 13/14-16/17

Tabel 2.11 – Aantal studenten (1e jaars en totaal) en aantal gediplomeerden; per opleidingsvorm – Techniek

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	Groei 13/14-17/18*
Deeltijd	1e jrs	156	223	225	305	432	177%
	Totaal	287	383	432	545	731	155%
	Gedipl.	74	102	109	156	0	111%
Duaal	1e jrs	36	24	19	31	33	-8%
	Totaal	114	88	61	66	60	-47%
	Gedipl.	31	29	25	24	0	-23%
Voltijd	1e jrs	131	162	142	152	483	269%
	Totaal	203	260	264	299	657	224%
	Gedipl.	32	46	50	41	0	28%
Totaal	**1e jrs**	**323**	**409**	**386**	**488**	**948**	**193%**
	Totaal	**604**	**731**	**757**	**910**	**1.448**	**140%**
	Gedipl.	**137**	**177**	**184**	**221**	**0**	**61%**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen
* Voor gediplomeerden: groei 13/14-16/17

3 Onbekostigd aanbod

3.1 Het opleidingsaanbod

Dertien instellingen verzorgen in 2017/18 onbekostigde Ad-opleidingen (Figuur 3.1). Stichting Hogeschool NHA startte in 2016/17 met ‘Ad Rechten’ en ‘Ad Bedrijfskunde’. In 2017/18 beëindigde Europort Business School diens enige Ad-opleiding ‘Ad International Business’ (op alle drie de lesplaatsen). Het aantal lesplaatsen waarop onbekostigde Ad-opleidingen worden aangeboden neemt tussen 2014/15 (58 lesplaatsen) en 2016/17 (64 lesplaatsen) toe. Bestond er in 2014/15 op de Hogeschool NCOI nog aanbod op zes lesplaatsen; in 2015/16 was dit toegenomen tot negen lesplaatsen. De start van ‘Ad Retailmanagement en -marketing’ vindt namelijk (ook) plaats op de lesplaatsen Almere, Arnhem en Breda, die in de eerdere jaren nog geen onbekostigd aanbod aan Ad-opleidingen hadden. Hogeschool Markus Verbeek Praehep biedt onbekostigde Ad-opleidingen aan op maar liefst 28 lesplaatsen. Uiteraard moet rekening worden gehouden met het feit dat het bij onbekostigd onderwijs veelal om (gedeeltelijk) afstandsonderwijs gaat.

Figuur 3.1 – Aantal instellingen en lesplaatsen met onbekostigde Ad-opleidingen

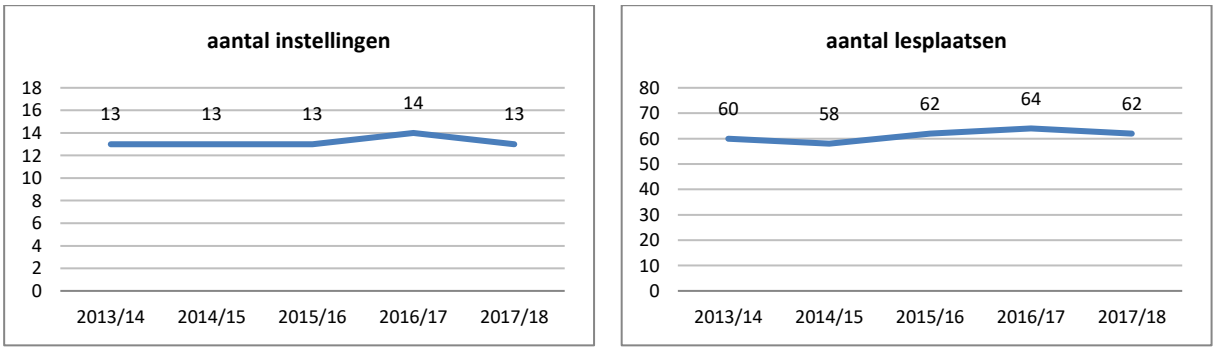

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

Aantal Ad-titels

Het onbekostigd aanbod aan Ad-titels concentreert zich met name in de sector Economie: 23 titels ten opzichte van in totaal 12 titels in de overige sectoren Techniek (zes titels), Gedrag & maatschappij (vier titels), Gezondheidszorg (één titel) en Recht (één titel). Tabel 3.1 laat verder zien dat er geen ontwikkelingen zijn in het aantal onbekostigde Ad-titels over de jaren 2013/14 tot en met 2017/18.

Tabel 3.1 – Ontwikkeling in het onbekostigd aantal unieke gestarte/lopende Ad-titels; per sector

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Economie	23	23	24	23	23
Gedrag & maatschappij	4	4	4	4	4
Gezondheidszorg	1	1	1	1	1
Recht	1	1	1	1	1
Techniek	6	6	6	6	6
Totaal	**35**	**35**	**36**	**35**	**35**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

Aantal Ad-opleidingen

Het hoge aantal lesplaatsen bij de onbekostigde instellingen vertaalt zich in een hoog aantal onbekostigde Ad-opleidingen. Terwijl het aantal bekostigde Ad-titels hoger ligt dan het aantal onbekostigde Ad-titels, ligt het aantal bekostigde Ad-opleidingen lager (146 in 2017/18) dan het aantal onbekostigde Ad-opleidingen (175 in 2017/18). De dominantie van de sector Economie is bij de onbekostigde opleidingen tot slot nog groter dan bij de onbekostigde titels, kijkend naar de aantallen.

Ook bij het onbekostigd aanbod zien we dat de deeltijd-variant het meest prominent wordt aangeboden (Tabel 3.2). Voltijd-varianten van de Ad-opleidingen zijn überhaupt niet te vinden in de sectoren Gezondheidszorg, Recht, en Techniek.

Tabel 3.2 – Ontwikkeling in het aantal onbekostigde gestarte/lopende Ad-opleidingen; per sector

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Economie	Deeltijd	136	134	143	147	136
	Duaal	27	22	113	112	101
	Voltijd	24	24	24	25	25
	*Totaal**	*148*	*146*	*156*	*157*	*146*
Gedrag & maatschappij	Deeltijd	9	9	9	9	9
	Duaal	6	6	6	6	6
	Voltijd	0	0	0	0	5
	*Totaal**	*9*	*9*	*9*	*9*	*9*
Gezondheidszorg	Deeltijd	8	8	8	8	12
	Duaal	8	8	8	8	12
	Voltijd	0	0	0	0	0
	*Totaal**	*8*	*8*	*8*	*8*	*12*
Recht	Deeltijd	1	1	1	2	2
	Duaal	0	0	0	0	0
	Voltijd	0	0	0	0	0
	*Totaal**	*1*	*1*	*1*	*2*	*2*
Techniek	Deeltijd	6	6	6	6	6
	Duaal	0	0	0	0	0
	Voltijd	0	0	0	0	0
	*Totaal**	*6*	*6*	*6*	*6*	*6*
Totaal - sectoren	**Deeltijd**	**160**	**158**	**167**	**172**	**165**
	Duaal	**41**	**36**	**127**	**126**	**119**
	Voltijd	**24**	**24**	**24**	**25**	**30**
	Totaal*	***172***	***170***	***180***	***182***	***175***

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

* Betreft een aggregatie op de opleidingsvormen: één of meerdere varianten op een lesplaats vormen een enkele opleiding.

In schooljaar 2015/16 zijn in totaal 91 onbekostigde Ad-opleidingen in de duale variant gestart (Figuur 3.2). Hogeschool Markus Verbeek Praehep start dat jaar de duale varianten van ‘Ad Accountancy’ en ‘Ad Payroll Services’ op 27 lesplaatsen en de duale variant van ‘Ad Financieel Management’ op alle 28 lesplaatsen. Deze werden in de jaren daarvoor al in de deeltijd-variant aangeboden op de Hogeschool Markus Verbeek Praehep. Hogeschool NCOI beëindigt in 2017/18 de opleidingen ‘Ad Accountancy’ en ‘Ad Financieel Management’ op zes lesplaatsen: zowel de deeltijd- als de duale variant. Hogeschool NCOI start dat jaar daarentegen de opleiding ‘Ad Human Resource Management’ in de voltijd-variant, op vijf lesplaatsen. Business School Notenboom start datzelfde jaar de opleiding ‘Ad Commercieel Management’ in de voltijd-variant, op drie lesplaatsen.

Figuur 3.2 – Ontwikkelingen in het aantal onbekostigde Ad-opleidingen; per opleidingsvorm

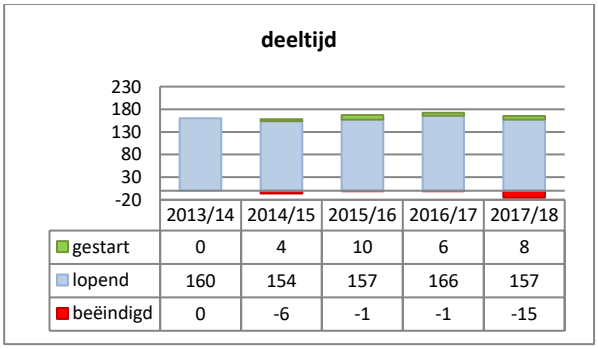

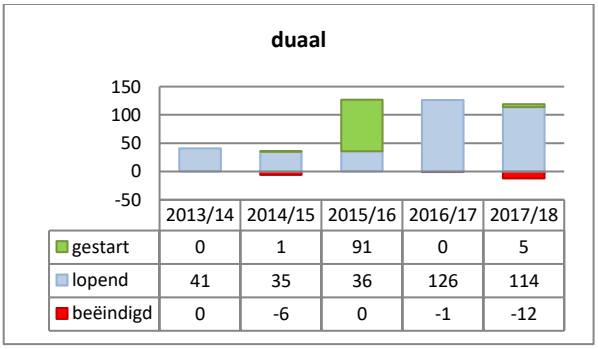

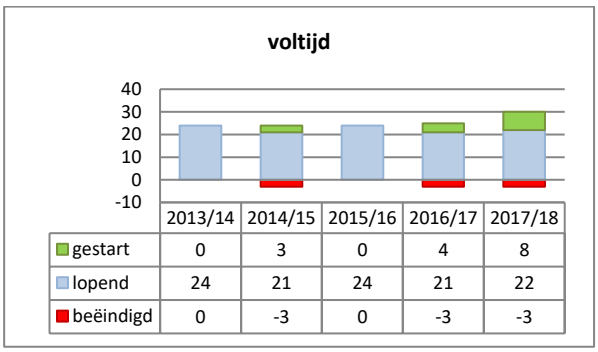

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

De ontwikkeling van het totale aanbod aan onbekostigde Ad-opleidingen wordt grotendeels bepaald door schommelingen bij de sector Economie. In het jaar 2017/18 zijn in die sector 15 Ad-opleidingen beëindigd (Tabel 3.3). Het betreft hier de eerder besproken opleidingen ‘Ad Accountancy’ en ‘Ad Financieel Management’ van Hogeschool NCOI (beide op zes lesplaatsen) en de opleiding ‘Ad International Business’ van Europort Business School (drie lesplaatsen).

Tabel 3.3 – Ontwikkelingen in het aantal onbekostigde Ad-opleidingen; per sector

		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Economie	Gestart	0	7	11	5	4
	Lopend	148	139	145	152	142
	Beëindigd	0	9	1	4	15
Gedrag & maatschappij	Gestart	0	0	0	0	0
	Lopend	9	9	9	9	9
	Beëindigd	0	0	0	0	0
Gezondheidszorg	Gestart	0	0	0	0	4
	Lopend	8	8	8	8	8
	Beëindigd	0	0	0	0	0
Recht	Gestart	0	0	0	1	0
	Lopend	1	1	1	1	2
	Beëindigd	0	0	0	0	0
Techniek	Gestart	0	0	0	0	3
	Lopend	6	6	6	6	3
	Beëindigd	0	0	0	0	3
Totaal	**Gestart**	**0**	**7**	**11**	**6**	**11**
	Lopend	**172**	**163**	**169**	**176**	**164**
	Beëindigd	**0**	**9**	**1**	**4**	**18**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

Spreiding naar UWV-arbeidsmarktregio

Holland Rijnland huisvest in het schooljaar 2017/18, van alle UWV-arbeidsmarktregio's, de meeste onbekostigde Ad-opleidingen (25). Stichting LOI Hoger Onderwijs in Leiderdorp (15 Ad-opleidingen) en Stichting NTI Hogeschool in Leiden (vijf Ad-opleidingen) dragen hier sterk aan bij. In Figuur 3.3 (volgende pagina) zien we verder dat West-Brabant een relatief groot aanbod kent (20 Ad-opleidingen). Hogeschool Markus Verbeek Praehep is in deze regio met twaalf Ad-opleidingen (drie unieke titels in Bergen op Zoom, Breda, Etten-Leur en Roosendaal) een relatief grote speler, evenals Stichting Deeltijd Opleidingen (vijf Ad-opleidingen in Etten-Leur; één Ad-opleiding in Breda).

Figuur 3.3 – Aantal startende/lopende onbekostigde Ad-opleidingen per UWV-arbeidsmarktregio[7] in schooljaar 2017/18

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

[7] Bron kaart: *Programmaraad.* Verdeling per januari 2018. Voor de lijst met gemeenten per UWV-arbeidsmarktregio zie: https://www.samenvoordeklant.nl/sites/default/files/arbeidsmarktregios_2018_jan.pdf.
Bron aantal startende/lopende bekostigde Ad-opleidingen: *Croho (DUO),* bewerking KBA Nijmegen, mei 2018.

Bijlagen

Bijlage 1 – Aantal startende/lopende bekostigde Ad-opleidingen per UWV-arbeidsmarktregio

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Amersfoort	1	1	0	0	0
Drechtsteden	0	0	0	1	1
Drenthe	6	6	6	6	1
Flevoland	4	4	7	8	10
Food Valley	3	3	3	4	4
Friesland	12	12	12	14	7
Groningen	8	8	8	7	10
Groot Amsterdam	11	11	9	9	11
Haaglanden	5	5	5	5	7
Holland Rijnland	3	3	3	3	3
Midden-Brabant	1	1	0	0	0
Midden-Gelderland	6	6	6	13	17
Midden-Utrecht	9	9	5	5	2
Noord-Holland Noord	1	1	2	1	1
Noord-Limburg	0	0	0	0	1
Noordoost-Brabant	5	5	5	6	7
Regio Zwolle	15	16	16	9	7
Rijk van Nijmegen	3	3	2	2	4
Rijnmond	13	15	16	17	18
Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	5	4	4	4	3
Twente	4	4	4	4	4
West-Brabant	5	7	7	7	9
Zeeland	1	1	1	1	1
Zuid-Kennemerland en IJmond	2	2	1	1	1
Zuid-Limburg	1	1	1	4	4
Zuidoost-Brabant	12	12	11	9	13
Totaal	**136**	**140**	**134**	**140**	**146**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

Bijlage 2 – Aantal startende/lopende onbekostigde Ad-opleidingen per UWV-arbeidsmarktregio

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Achterhoek	3	3	3	3	3
Amersfoort	3	3	3	3	3
Drechtsteden	1	1	1	1	1
Flevoland	0	0	2	2	3
Food Valley	1	1	1	0	0
Friesland	3	3	3	3	3
Gooi- en Vechtstreek	3	3	3	2	3
Groningen	3	3	3	3	5
Groot Amsterdam	11	11	12	12	9
Haaglanden	9	9	10	10	8
Holland Rijnland	23	23	23	25	25
Midden-Gelderland	8	8	9	9	10
Midden-Utrecht	17	16	16	16	14
Noord-Holland Noord	6	6	6	6	6
Noord-Limburg	0	0	0	2	2
Noordoost-Brabant	3	3	3	3	3
Regio Zwolle	9	9	10	12	9
Rijk van Nijmegen	3	3	3	3	3
Rijnmond	14	14	15	15	12
Rivierenland	0	1	1	1	1
Twente	3	3	3	3	3
West-Brabant	18	17	19	19	20
Zeeland	3	3	3	3	3
Zuid-Holland Centraal	3	3	3	3	3
Zuid-Kennemerland en IJmond	3	3	3	3	3
Zuid-Limburg	9	9	9	8	9
Zuidoost-Brabant	13	12	13	12	11
Totaal	**172**	**170**	**180**	**182**	**175**

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

Bijlage 3 – Gestarte/lopende opleidingen per instelling en lesplaats (bekostigd)

Instelling	Lesplaats	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	Amsterdam	0	0	0	0	1
ArtEZ	Zwolle	1	1	1	1	1
Avans Hogeschool	's-Hertogenbosch	5	5	5	6	7
	Breda	4	6	6	6	7
Christelijke Hogeschool Ede	Dordrecht	0	0	0	1	1
	Ede	0	0	0	1	1
Christelijke Hogeschool Windesheim	Almere	0	0	3	4	5
	Zwolle	14	15	15	7	4
De Haagse Hogeschool	's-Gravenhage	2	2	2	2	2
	Delft	1	1	1	1	1
Fontys Hogescholen	Eindhoven	12	12	11	9	12
	Tilburg	1	1	0	0	0
	Venlo	0	0	0	0	1
Hanzehogeschool Groningen	Amsterdam	1	1	1	1	1
	Groningen	8	8	8	7	9
Hogeschool Dirksen B.V. (*onbek. instelling*)	Arnhem	0	0	0	3	0
	Overbetuwe	0	0	0	0	2
Hogeschool IPABO Amsterdam Alkmaar	Alkmaar	0	0	1	1	1
	Amsterdam	0	0	1	1	1
Hogeschool Leiden	Leiden	3	3	3	3	3
Hogeschool NCOI (*onbekostigde instellling*)	's-Gravenhage	0	0	0	0	1
	Almere	0	0	0	0	1
	Amsterdam	0	0	0	0	1
	Arnhem	0	0	0	0	1
	Breda	0	0	0	0	1
	Eindhoven	0	0	0	0	1
	Groningen	0	0	0	0	1
	Rotterdam	0	0	0	0	1
	Utrecht	0	0	0	0	1
	Zwolle	0	0	0	0	1
Hogeschool Rotterdam	Rotterdam	11	13	15	16	16
Hogeschool Utrecht	Amersfoort	1	1	0	0	0
	Utrecht	9	9	5	5	1
	Velsen	1	1	1	1	0
Hogeschool van Amsterdam	Amsterdam	5	5	5	5	3
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	Arnhem	5	5	5	8	12
	Nijmegen	3	3	2	2	4
Hogeschool Van Hall Larenstein	Leeuwarden	5	5	5	5	6
	Rheden	1	1	1	2	2
Hogeschool Zeeland	Vlissingen	1	1	1	1	1
Hogeschool Zuyd	Heerlen	0	0	0	3	3
	Sittard-Geleen	1	1	1	1	1
Inholland	's-Gravenhage	1	1	1	2	2
	Alkmaar	1	1	1	0	0
	Amsterdam	3	3	0	0	0
	Delft	1	1	1	0	1
	Diemen	2	2	2	2	3
	Haarlem	1	1	0	0	1
	Rotterdam	2	2	1	1	1
Katholieke PABO Zwolle	Zwolle	0	0	0	1	1
NHL *(vanaf 1-1-2018 NHL Stenden Hs.)**	Leeuwarden	4	4	4	5	0
NHL Stenden Hogeschool (vanaf 1-1-2018)*	Amsterdam	0	0	0	0	1*
	Emmen	0	0	0	0	1*
	Leeuwarden	0	0	0	0	2*
NHTV Breda	Breda	1	1	1	1	1

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

* Vanaf 1-1-2018 zijn NHL en Stenden Hogeschool gefuseerd en vormen zij één gezamenlijke stichting: NHL Stenden Hogeschool; in september 2018 starten de eerste studenten aan deze nieuwe hogeschool.

Bijlage 3 – vervolg

Instelling	Lesplaats	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Saxion Hogeschool	Deventer	5	4	4	4	3
	Enschede	4	4	4	4	4
Stenden Hogeschool	Amsterdam	0	0	0	0	1*
*(vanaf 1-1-2018 NHL Stenden Hs.)**	Emmen	6	6	6	6	1*
	Leeuwarden	3	3	3	4	2*
Vilentum Hogeschool	Almere	1	1	1	1	1
	Dronten	3	3	3	3	3
	Wageningen	3	3	3	3	3

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

* Vanaf 1-1-2018 zijn NHL en Stenden Hogeschool gefuseerd en vormen zij één gezamenlijke stichting: NHL Stenden Hogeschool; in september 2018 starten de eerste studenten aan deze nieuwe hogeschool.

Bijlage 4 – Gestarte/lopende opleidingen per instelling en lesplaats (onbekostigd)

Instelling	Lesplaats	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
ABC Hogeschool	Amsterdam	0	1	1	1	1
	Dordrecht	1	1	1	1	1
	Schiedam	0	1	1	1	1
	Zwolle	0	1	1	1	1
Breederode Hogeschool	Etten-Leur	0	0	1	1	1
	Woerden	1	1	0	0	0
Business School Notenboom	Eindhoven	3	3	3	2	3
	Hilversum	3	3	3	2	3
	Maastricht	3	3	3	2	3
Europort Business School	Amsterdam	1	1	1	1	0
	Rotterdam	1	1	1	1	0
	Zwolle	1	1	1	1	0
Hogeschool Dirksen B.V.	Arnhem	3	3	3	3	0
	Overbetuwe	0	0	0	0	3
Hogeschool ISBW B.V.	Amsterdam	1	0	0	0	0
	Breda	1	0	0	0	0
	Eindhoven	1	0	0	0	0
	Rotterdam	1	0	0	0	0
	Utrecht	1	0	0	0	0
	Zaltbommel	0	1	1	1	1
	Zwolle	1	0	0	0	0
Hogeschool Markus Verbeek Praehep	's-Hertogenbosch	3	3	3	3	3
	Alkmaar	3	3	3	3	3
	Almere	0	0	1	1	1
	Amersfoort	3	3	3	3	3
	Amsterdam	3	3	3	3	3
	Bergen op Zoom	3	3	3	3	3
	Breda	3	3	3	3	3
	Doetinchem	3	3	3	3	3
	Eindhoven	3	3	3	3	3
	Enschede	3	3	3	3	3
	Etten-Leur	3	3	3	3	3
	Goes	3	3	3	3	3
	Groningen	3	3	3	3	3
	Haarlem	3	3	3	3	3
	Leeuwarden	3	3	3	3	3
	Leiden	3	3	3	3	3
	Maastricht	3	3	3	3	3
	Nijmegen	3	3	3	3	3
	Rheden	3	3	3	3	3
	Rijswijk	3	3	3	3	3
	Roosendaal	3	3	3	3	3
	Rotterdam	3	3	3	3	3
	Schagen	3	3	3	3	3
	Sittard	3	3	3	3	3
	Spijkenisse	3	3	3	3	3
	Utrecht	3	3	3	3	3
	Zoetermeer	3	3	3	3	3
	Zwolle	3	3	3	3	3
Hogeschool NCOI	's-Gravenhage	4	4	5	5	3
	Almere	0	0	1	1	2
	Amsterdam	4	4	5	5	3
	Arnhem	0	0	1	1	2
	Breda	0	0	1	1	2
	Eindhoven	4	4	5	5	3
	Groningen	0	0	0	0	2
	Rotterdam	4	4	5	5	3
	Utrecht	4	4	5	5	3
	Zwolle	4	4	5	5	3

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen

Bijlage 4 – vervolg

Instelling	Lesplaats	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Hogeschool Schoevers	's-Gravenhage	2	2	2	2	2
	Amsterdam	2	2	2	2	2
	Arnhem	2	2	2	2	2
	Eindhoven	2	2	2	2	2
	Leiden	0	0	0	2	2
	Rotterdam	2	2	2	2	2
	Utrecht	2	2	2	2	2
	Zwolle	0	0	0	2	2
Stichting Deeltijd Opleidingen	Etten-Leur	5	5	5	5	5
	Veenendaal	1	1	1	0	0
	Woerden	5	5	5	5	5
Stichting Hoger Onderwijs NOVI	Utrecht	1	1	1	1	1
Stichting Hogeschool NHA	Peel en Maas	0	0	0	2	2
Stichting LOI Hoger Onderwijs	Leiderdorp	15	15	15	15	15
Stichting NTI Hogeschool	Leiden	5	5	5	5	5

Bron: Croho (DUO), bewerking KBA Nijmegen